

Liiketoiminnan arvonlisäverovelvollisuudesta

Harri Stachon, OTM

Arvonlisävero on lakisääteinen vero, joka aikoinaan korvasi perinteisen liikevaihtoveron. Uudistuksen myötä myös palvelut tulivat veron piiriin. Veron perusajatuksena on, että valtio saa veron muodossa tietyn prosentin yritysten liikevaihdollisesta myynnistä. Vero on luonteeltaan ns. kulutusvero, jolla ei lähtökohtaisesti ole merkitystä yritysten välisessä kaupankäynnissä; vero on arvonlisäverovelvollisille yrityksille vähennyskelpoinen. Normaalisti arvonlisäveroprosentti on 22 % tavarain tai palvelun arvonlisäverovelvottomastahinnasta. Arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittaudutaan joko yritystä perustettaessa tai myöhemmin erillisellä ilmoituksella.

Milloin arvonlisäveroa pitää maksaa?

Lähtökohtaisesti kaikesta liiketoiminnasta tulee maksaa arvonlisäveroa. Valtiovalta on asettanut tähän sääntöön kuitenkin tiettyjä poikkeuksia. Nämä koskevat joko liikevaihdon määrää tai toiminnan laatua.

Jos yrityksen tilikauden liikevaihto jää alle 8.500 euron, ei yrityksen pidä ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi eikä näin ollen myöskään maksaa arvonlisäveroa. Tulevaa liikevaihtoa arvioitaessa kannattaa kuitenkin olla realistinen: *Jos liikevaihto ylittää 8.500 euroa, pitää yrityksen kuitenkin takautuvasti maksaa arvonlisäveroa koko tilikaudelta kaikesta myynnistä viivästysseuraamuksineen, siis myös siitä myynnistä, joka alittaa tuon 8.500 euroa.* Eli jos olette vähänkin epävarmoja ylittyykö tuo summa vai ei, niin ilmoittautukaa alusta asti arvonlisäverovelvolliseksi ja lisätkää arvonlisävero normaalisti laskutukseenne, näin välttytte myöhemmin tulevilta yllätyksiltä.

Edellä mainitun mukaisesti myöskään tietyn tyyppisestä toiminnasta ei pidä maksaa arvonlisäveroa. *Tekijänoikeuksien luovutus* on arvonlisäverolain 45 §:n mukaisesti tällaista toimintaa. Jos taiteilija myy tekijänoikeuksiaan eli oikeutta teoskappaleiden valmistamiseen ja saattamiseen yleisön saataviin esimerkiksi lehden sivuilla tai internetissä, on tämä arvonlisäverosta vapaata toimintaa. Verottomuus ei kuitenkaan koske *valokuvaa, mainosteosta*, karttaa tai sen valmistamiseen käytettyä aineistoa, automaattista tietojenkäsittelyjärjestelmää tai tietokoneohjelmaa koskevan oikeuden eikä elokuvan, video-ohjelman tai muun sellaisen ohjelman esittämisoikeuden luovuttamista.

Jos taiteilija siis luovuttaa tekijänoikeuksiaan siten, että kyseessä ei katsota olevan mainosteoksen, valokuvan tai muun edellä mainitun verollisen toiminnan, ei tämä kuulu arvonlisäveron piiriin. Tilannetta ei muuta se, että esimerkiksi mainostoimisto olisi omasta toiminnastaan arvonlisäverovelvollinen (sisältäen siis myös tekijänoikeuksien osuuden). Kirjanpidollisesti myyjä ja ostaja ovat siis arvonlisäverovastuussa kukin ainoastaan omista toimistaan. Edellä mainitussa tilanteessa ei taiteilijan arvonlisäverottoman toiminnan myöhempi "muuttuminen" verolliseksi mainostoimistossa luonnollisesti vaikuta taiteilijan omaan verottomuuteen, vaan toiminta pysyy tästä huolimatta verottomana taiteilijan omassa kirjanpidossa. Eli käytännössä näissä tilanteissa mainostoimisto maksaa omasta toiminnastaan arvonlisäveron voimatta itse vähentää tekijänoikeuksien ostoista suoritettavaa arvonlisäveroa sikäli kun se on arvonlisäverotonta.

Edelliseen liittyen, jos kyseessä taas on *mainosteos* tai valokuva, on se aina arvonlisäverovelvollista toimintaa. Mikä sitten katsotaan mainosteokseksi? Kysymys on tulkinnanvarainen ja tulee aina ratkaista tapauskohtaisesti. Verottajallakaan ei ole tilanteesta selkeää tulkintalinjaa. Jos kyseessä on esimerkiksi tilauksesta mainoskäyttöön tehtävä työ, näyttäisi tämä puoltavan tulkintaa arvonlisäverovelvollisuuden suuntaan. Jos taas kyse on jo olemassa olevasta, mahdollisesti jo toisenlaisessa käytössä olevasta työstä, joka otetaan osaksi mainosta, saatetaan tämä katsoa muuksi kuin mainosteokseksi ja näinollen myös arvonlisäverottomaksi. Tätä kantaa puoltaa myös keskusverolautakunnan päätös D:481/80 /2003, jossa sävellysteoksen luovuttaminen käytettäväksi mainoskampanjassa katsottiin arvonlisäverottomaksi luovutukseksi. Tässä yhteydessä kannattaa myös noudattaa tiettyä varovaisuutta siten, että jos teos myöhemmin katsotaan mainosteokseksi ja siten arvonlisäverovelvolliseksi, joutuu taiteilija maksamaan tästä takautuvasti arvonlisäverot mahdollisine korotuksineen. Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että sikäli kun ostajana on arvonlisäverovelvollinen mainostoimisto tai muu arvonlisäverovelvollinen taho, ei heidän omien ostojensa arvonlisäverollisuudella ole heille käytännössä juurikaan merkitystä, koska he voivat vähentää kyseisen veron omasta myynnistään. Verottajalta saa näihinkin kysymyksiin sitovia ennakkoratkaisuja, joita kannattaa käyttää epävarmoissa tilanteissa.

Mielenkintoinen rajanvetotilanne voi syntyä myös tilanteissa, joissa on yhdistettynä sekä arvonlisäverottomien tekijänoikeuksien että muun arvonlisäverovelvollisen toiminnan myyntiä. Näissä tilanteissa voidaan erottaa eri myynnin perusteet toisistaan ja määritellä myynnin veronalaisuus vastaavasti tai määritellä veronalaisuus pääasiallisen toiminnan mukaan. Arvonlisäverolain 73 §:n mukaisesti myynnistä suoritettavan veron peruste on vastike ilman veron osuutta. Vastikkeella tarkoitetaan myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen perustuvaa hintaa, joka sisältää *kaikki hinnanalaiset*. Jos katsotaan, että pääasiallinen suoritus on arvonlisäverovelvollista toimintaa, voidaan pääasialliseen suoritukseen liittyvä toiminta katsoa näissä tilanteissa edellämainituksi hinnanalaisiksi. Esimerkkinä tästä voidaan mainita lehden taitto. Sikäli kun näissä tilanteissa teoskynnys ei ylitä, voidaan taittoon liittyvä vähäinen teoskynnyksen ylittävä graafinen työ

katsoa pääasialliseen suoritukseen liittyväksi hinnanlisäksi ja siten myös arvonlisäverovelvolliseksi toiminnaksi. Jos lehden taitto tai muu työ sellaisenaan ylittää teoskynnyksen, on toiminta kokonaan arvonlisäverovapaata.

Arvonlisäveron suorittaminen käytännössä

Yrityksen arvonlisävero ilmoitetaan verottajalle kuukausittain tehtävillä ilmoituslomakkeilla (voidaan tehdä myös verkossa). Ilmoitukseen merkitään myynnistä suoritettava vero verokannoittain sekä yrityksen omista arvonlisäverovelvollisista ostoista tehtävät vähennykset. Jos kuukauden aikana myynnistä suoritettava arvonlisävero on suurempi kuin ostojen, tulee yrityksen maksaa kyseenomainen summa verohallinnon tilille. Jos ostoista suoritettavat arvonlisäverot ylittävät myynnin vastaavan, siirretään negatiivinen vero seuraavalle kuukaudelle/ tilikaudelle.

Yrityksen tulee laskutuksessaan säännönmukaisesti ilmoittaa myyjän nimi ja arvonlisäverotunniste (Y- tunnus), myytävän tavaran/palvelun määrä ja luonne, laskun antamispäivämäärä sekä suoritettavan veron määrä verokannoittain. Suoritettavan veron määrä lasketaan siten, että tavaran tai palvelun nettohintaan lisätään ko. verokannan mukainen vero. Jos tuotteen arvonlisäveroton hinta on esimerkiksi 100 euroa, on arvonlisäveron osuus $100 \times 0,22 = 22$ euroa ja arvonlisäverollinen hinta 122 euroa.

Huomionarvoista on myös se, että jos arvonlisäverovelvollinen yritys on ostopensa kautta maksanut tilikaudella enemmän arvonlisäveroa kuin mitä sen myynnistä on kertynyt, saa se hakemuksesta palautettua ylimenevän osuuden. Tämän johdosta tietyissä tilanteissa yritykselle saattaa olla kannattavaa hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi.

Lisätietoa:

www.vero.fi - > Julkaisut ja lomakkeet

www.finlex.fi - > Lainsäädäntö - > haku: arvonlisäverolaki